

Inspraak Omgevingsvisie dinsdag 8 september 2026

Bart Lindeboom

Voorzitter, collegeleden, leden van de raad, fractievolgers, belangstellenden, dank dat ik hier mijn zegje mag doen over de concept Omgevingsvisie. Gisteren was het de Internationale Dag voor de Schone Lucht, uitgeroepen door de Verenigde Naties. In Rotterdam, Utrecht en Den Bosch werd die dag gemarkeerd met workshops voor beleidsmakers en beslissers. Ik hoop dat de gemeente Aalten goed vertegenwoordigd was.

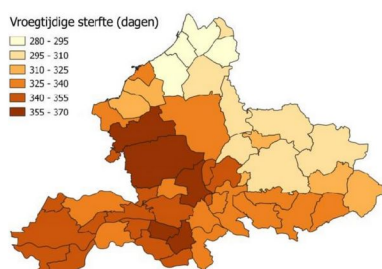

Ik ben Bart Lindeboom en woon sinds vijf jaar in het dorp Aalten. Mijn vriendin en ik wilden een fijne stek in de Achterhoek en we hadden een soort wensen en eisenlijst. Daarop zette zij een Hema en een NS-Station in de nabijheid, ik ging voor schone lucht. En wat geweldig dat de luchtkwaliteit in Aalten beter was dan waar we vandaan kwamen en nog beter zou worden omdat Aalten het Schone Lucht Akkoord had ondertekend.

Gisteren werd schone lucht een mensenrecht genoemd. Dat is het volgens mij ook. Iedereen heeft recht op schone lucht en het is aan de overheid dat te waarborgen.

Het is ook het thema van het boekje dat gepresenteerd werd: Mensenrechten als kompas in luchtkwaliteitsbeleid, met als ondertitel: Handreiking voor provincies en gemeenten. Het boekje beveel ik van harte aan!

Wat als de lucht niet schoon is? Dat laat deze afbeelding zien. Hoe meer luchtverontreiniging, hoe meer iemands leven wordt verkort. In Aalten kost luchtverontreiniging bijna een levensjaar. Schone lucht gaat dus ergens over. Zichtbaar is ook dat het beter kan. Daarom ben ik blij met de belofte van het Schone Lucht Akkoord.

Dan de Omgevingvisie. Allereerst complimenten aan het team dat daar heel veel werk in heeft gestoken.

Ik telde hoe vaak "luchtkwaliteit" in het document voorkwam en kwam tot tien keer. Dan zal Bart wel tevreden zijn denkt u? Nee, toch niet en uit de reactie van de Omgevingsdienst (Input derden bijlage 2 bij de stukken) en eerder de Raad (april 2026) op het onderwerp luchtkwaliteit, voel ik me gesteund. Het moet dieper en scherper.

Ik geef u wat voorbeelden zonder uitputtend te zijn.

- Hoofdstuk 6 beschrijft hoe Aalten er in 2040 voorstaat. In dat hoofdstuk wordt niets over luchtkwaliteit gezegd, terwijl mij logisch lijkt dat zo iets essentieels als schone lucht daar vermeld wordt.
- In 2.7.10 Milieu en emissies lees ik: “De gemeente streeft naar een leefomgeving waarin luchtkwaliteit en geleuidsbelasting voldoen aan de geldende normen en waar mogelijk aansluiten bij de strengere advieswaarden van de WHO.” Dit vind ik veel te slap geformuleerd. Je *streeft* niet naar geldende normen, maar *bewerkstelligt* die. Dat is een gemeentelijke taak. En “waar mogelijk aansluiten” zie ik graag ambitieuzer verwoord. Je bent niet voor niets SLA-gemeente en de WHO-normen zijn er niet voor niets – hanteer daar op zijn minst het werkwoord *streven*. Maar liever nóg minder vrijblijvend.
- In 2.2 (pag 16) en ook in 2.7.7. (pag 31) staat “Water en bodem vormen de basis van de leefomgeving en zijn sturend voor ruimtelijke keuzes”. Hier zie ik graag luchtkwaliteit aan toegevoegd. Vervuilde lucht vervuult het water, hier is toevallig vorige week een rapport over verschenen, en ook de bodem.

Wat heeft dit plaatje te maken met luchtkwaliteit?

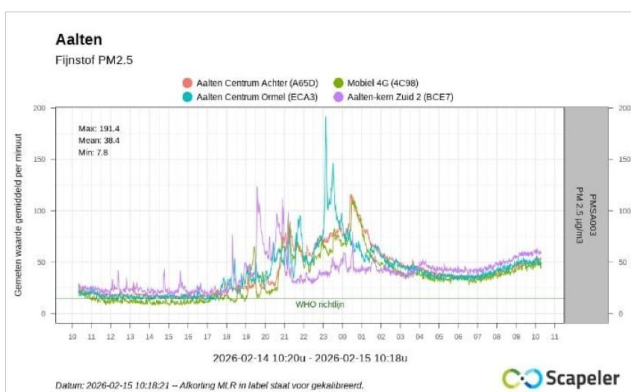
De waarden van luchtkwaliteit voor Aalten worden aangereikt door het RIVM. Maar die meten helemaal niet in Aalten.

Bovendien geldt voor bodemkwaliteit (bodemvervuiling) het zelfde als voor lucht. Het is gebleken dat de ene buurman elke dag een ei kon eten en de kippenhoudende buur 100 meter verderop géén eieren eten kon. Bodemkwaliteit is iets zeer lokaals, ook wel hyperlokaal genoemd.

De luchtkwaliteit die iemand ondervindt, kan door allerlei in diens nabijheid beïnvloed worden. Door een drukke weg

bijvoorbeeld, of door wat houtstokers in de buurt. Dit zou in de Omgevingsvisie onderkend moet worden.

Er is geen dus waarde voor de luchtkwaliteit voor Aalten, maar waarden die verschillen van wijk tot wijk, soms van huis tot huis. Bij het maken van plannen, het formuleren van beleid of het uitvoeren van interventies op luchtkwaliteit is het hyperlokale karakter van groot belang.

Hoe komt Aalten aan hyperlokale gegevens over luchtkwaliteit als het RIVM met gemiddelde extrapolaties komt gemeten door een mast in Eibergen?

Het antwoord daarop is: gebruik maken van burger-meet-netwerken. Dat is er in Aalten voor fijnstof. 24 uur per dag, 7 dagen per week wordt de luchtkwaliteit in beeld gebracht op in grafieken en op een kaart. Het is heel goed waarneembaar waar welke verontreiniging speelt.

Ik zou graag hier wat van terugzien in de Omgevingsvisie. Dat in de context van wat opgemerkt is over het SLA, in het hoofdstuk 2.7.7 *Water, Bodem en Klimaat* dat uitgebreid wordt tot *Luchtkwaliteit, Water, Bodem en Klimaat*, in 2.7.10 *Milieu en Emissies* en ook in hoofdstuk 7 *Uitvoering en Participatie*. Noem hier het actief gebruikmaken voor beleidformulering, het beoordelen van vergunningaanvragen en handhaving van burger meetnetwerken. Het lijkt mij ook wenselijk dat Aalten uitspreekt dergelijke netwerken te stimuleren en te ondersteunen.

De slogan van Aalten is daadkrachtig, duurzaam en dichtbij.

Ik spreek de hoop uit dat dit ook van toepassing is op het borgen van luchtkwaliteit in de Omgevingsvisie. Het kan scheroer, strakker, beter. Schone lucht is een mensenrecht.

Met dank voor uw aandacht.
Bart Lindeboom